

KEUZENOTA HERZIENING LIGPLAATSBELEID

Inhoudsopgave

Pag.

Achtergrond en noodzaak

2

Keuzes

1. *Efficiëntie - Digitaal registratiesysteem invoeren* 2
2. *Efficiëntie - Het huidige wachtlijststelsel ontwikkelen* 3
3. *Efficiëntie - Huidige locaties voor ligplaatsen beschikbare openbare ruimte effectiever indelen* 4
4. *Efficiëntie - Nieuwe locaties voor ligplaatsen toevoegen* 5
5. *Efficiëntie - Verdeling tussen algemeen belang en privébelang herzien* 6
6. *Toegankelijkheid - Varen toegankelijker maken voor mensen met een fysieke beperking* 6
7. *Duurzaamheid - Duurzaam varen in Heemstede mogelijk maken en stimuleren* 7

Achtergrond en noodzaak

De verordening openbaar water Heemstede 2016, waarin het ligplaatsenbeleid is opgenomen, sluit niet meer aan bij huidige maatschappelijke situatie. **De doelstelling bij het aanbieden van ligplaatsen voor pleziervaartuigen in Heemstede is om de voor ligplaatsen beschikbare, schaarse ruimte efficiënt, duurzaam en toegankelijk in te zetten.** Het blijkt dat het bestaande beleid niet meer goed aansluit bij de doelstelling. De aanleiding voor herziening van het ligplaatsenbeleid komt naar voren vanuit een aantal knelpunten:

- De vraag naar een ligplaats is enorm toegenomen de afgelopen jaren. Inmiddels is een wachtlijst van 1200 wachtenden ontstaan en het verloop onder de ligplaatsen is gemiddeld 5 ligplaatsen per jaar;
- De ondersteunende processen waaronder de handhavings- en administratieve processen moeten efficiënter worden ingericht;
- De inzetkosten die gemaakt worden vanuit de ambtelijke organisatie staan niet in verhouding tot de hoogte van het liggeld.

De acceptatie van onderstaande punten bepaalt in belangrijke mate welke stappen kunnen worden genomen om een nieuw ligplaatsbeleid goed in te richten. Hierdoor kan er in de volgende projectfase efficiënter onderzoek gedaan worden naar de haalbaarheid van de gekozen oplossingen. Hiermee zullen zij als leidraad functioneren voor het opstellen van de 80% versie van de vernieuwde Verordening openbaar water Heemstede.

Prioriteit

De eerste vijf keuzes hebben betrekking op de efficiëntie en zijn gerangschikt op aflopende mate van verwachte invloed op het verbeteren van de knelpunten, waarbij de verwachte slagingskans en kosten zijn meegewogen. Om een structurele verbetering te kunnen bieden aan de genoemde knelpunten is minimaal instemming met keuzes 1, 2 en 3 nodig.

Keuzes

1. Efficiëntie - Digitaal registratiesysteem invoeren.

Probleem: Efficiëntie in processen niet optimaal

Handhavingsprocessen en administratieve processen functioneren niet optimaal. De huidige manier van controleren en registreren vraagt veel meer tijd van de afdeling handhaving en de ligplaatsadministratie dan begroot.

Oplossing: Digitaal systeem zorgt voor efficiëntie op meerdere gebieden

Het implementeren van een digitaal registratiesysteem voor de boten maakt de fysieke controle veel sneller en minder complex en maakt de afhandeling van de handhavings- en administratieve processen efficiënter. Ook is het voor de gemeente niet meer nodig om elk jaar in een nieuwe sticker te voorzien. Booteigenaars hoeven deze niet meer jaarlijks te vervangen. De levensduur van een digitaal vignet is 5 jaar. Daarnaast zorgt het voor een groter verloop in de ligplaatsen omdat er door betere handhaving op structurele overtreders en inname van ligplaatsvergunningen eerder vergunningen beschikbaar komen voor wachtenden. Het uiterlijk aanzicht van het botenbestand in de gemeente zal door efficiëntere handhaving op het gebied van wrakken en verwaarloosde boten ook verbeteren. Er bestaat een variant van het digitale systeem waarbij het mogelijk is voor booteigenaars om ervoor te kiezen een signaal te ontvangen bij ongeautoriseerde verplaatsing van hun boot

(diefstalbeveiliging) wat weer een gunstige invloed kan hebben op een diefstalverzekeringspremie.

Financieel

Het invoeren van een digitaal registratie- en controlesysteem brengt kosten met zich mee. Daar tegenover staat een besparing in tijd bij de afdeling Handhaving en bij de ligplaatsadministratie. Er is budget nodig voor aanvullend onderzoek over de kosten van het systeem en de geschatte tijdswinst binnen de gemeente. Het zou kunnen dat na verder onderzoek blijkt dat de kosten van een dergelijk systeem niet opwegen tegen de voordelen.

2. Efficiëntie - Het huidige wachtlijststelsel door ontwikkelen naar een systeem dat past bij de huidige situatie.

Probleem: Ongelijkheid in kansen en werkdruk administratie.

In het verleden is bewust gekozen voor het invoeren van een wachtlijststelsel waarin er voorrang gegeven wordt aan mensen die binnen hun wijk een ligplaats willen hebben boven mensen woonachtig buiten die wijk. Dat huidige systeem biedt mensen de mogelijkheid om zich in te schrijven voor (een) voorkeurslocatie(s). Dit functioneert alleen als er voldoende aanbod van ligplaatsen is om een keuze te kunnen aanbieden, maar dat is al geruime tijd niet meer het geval. In de huidige situatie zorgt deze bepaling er juist voor dat er een aanzienlijke groep mensen op de wachtlijst staat die in de praktijk nooit aan de beurt komen voor een ligplaatsvergunning in Heemstede. Bijvoorbeeld de mensen die zich hebben ingeschreven voor een ligplaats buiten de eigen wijk. Er is bovendien ongelijkheid ontstaan in toewijzingskansen voor de mensen woonachtig in een wijk geheel zonder vaarwater. Daarnaast zorgt het huidige gehanteerde systeem voor extra administratieve belasting doordat per locatie een aparte lijst moet worden bijgehouden.

Oplossing: Eenvoudiger, duidelijker en flexibel systeem.

Overstappen naar een systeem bestaande uit een enkele wachtlijst biedt een oplossing voor deze problemen en meer flexibiliteit om sneller in te kunnen spelen op veranderende situaties in de toekomst. De bovenste op de wachtlijst krijgt de eerst vrijgekomen plek binnen de gemeente aangeboden en kan vervolgens zelf bepalen of deze geaccepteerd wordt. Daarbij mag (een aantal keer) een aangeboden ligplaats geweigerd worden. Hierbij blijft de acceptatiekeuze bij de gebruiker en hoeft deze pas worden afgewogen te worden op het moment dat het actueel is; persoonlijke criteria en wensen kunnen na verloop van wachttijd veranderen. Daarnaast geeft een dergelijk wachtlijststelsel mogelijkheden voor het geanonimiseerd openbaar maken van de lijst, waardoor inwoners hun vragen over wachtlijstposities zelf kunnen beantwoorden. Ook maakt dit het voor alle belanghebbenden inzichtelijk dat de toewijzing van de ligplaatsen op een eerlijke wijze verloopt.

Kanttekening

De huidige meervoudige wachtlijsten moeten geconsolideerd worden naar één enkele lijst en daar is vervolgonderzoek voor nodig. Het consolidatieproces is de uitgelezen mogelijkheid om de huidige inschrijvingen op de wachtlijst te verifiëren en te actualiseren.

Financieel

Er volgen mogelijke kosten voor vervolgonderzoek en er volgen kosten voor het opnieuw inrichten en openbaar toegankelijk maken van het wachtlijststelsel, via bijvoorbeeld een website en / of wachtlijstmanagementsysteem.

3. Efficiëntie - Huidige locaties voor ligplaatsen beschikbare openbare ruimte effectiever indelen.

Probleem: Inrichting van ligplaatsen in het vaarwater niet optimaal.

Op een aantal plekken in Heemstede is de beschikbare ruimte niet optimaal benut omdat de locaties en de ordening van de ligplaatsen destijds zijn bepaald in het licht van de toen verwachte drukte op het gebied van aanvragen van ligplaatsvergunningen en de toenmalige wensen en eisen op het gebied van het gebruik van de openbare ruimte. Inmiddels blijkt de druk op vergunningaanvragen veel groter te zijn dan toen verwacht werd. Ook zijn ruimtelijke situaties, wensen en mogelijkheden veranderd.

Oplossing: Evaluatie van criteria geeft ruimte

Op een aantal plaatsen in Heemstede is het qua breedte van het vaarwater technisch mogelijk om de boten onder een hoek of haaks op de oever aan te meren in plaats van parallel aan de oever zoals nu gebruikelijk is. Hierdoor zou het mogelijk zijn om op die locaties per lengtemeter oever bijna twee keer zo veel boten een ligplaats te bieden binnen de bestaande ruimte. De uitvoering van de aanlegvoorzieningen kan hierbij eenvoudig en overzichtelijk blijven.

Voorbeeld van haaks aanmeren. (Foto: Jachthaven Welgelegen, De Kaag)

Ook het her-beoordelen van andere huidige ligplaatslocaties kan ruimte bieden voor het creëren van enkele extra ligplaatsen. In het verleden zijn er vanuit de gemeente criteria gehanteerd om op bepaalde plekken geen ligplaatsen te realiseren waar dat technische wel mogelijk is. De gemeente heeft hiermee onder andere keuzes gemaakt voor de gebruiker door het niet aanbieden van een ligplaats onder een boom in verband met mogelijke overlast door stuifmeel, hars en blad. Gezien de grote vraag naar ligplaatsen kan beargumenteerd worden om ligplaatsen op dergelijke plekken wel aan te bieden en de keuze om een aangeboden ligplaats wel of niet te accepteren bij de gebruiker te leggen. Het ongemak van de mogelijke overlast kan dan individueel tegen de voordelen worden afgewogen.

Kanttekening

Er zijn voorwaarden van uit waterschap Rijnland die te maken hebben met de kwaliteit van het water; de waterkwaliteit kan beïnvloed kan worden door veranderingen in zonlicht en doorstroming als gevolg van de toename van het aantal boten. En het aanzicht van de openbare ruimte verandert.

Financieel

Het brengt kosten met zich mee om de aanlegvoorzieningen aan te passen en steigers te plaatsen om het aanmeren onder een hoek met de oever mogelijk te maken. Ook zijn er kosten voor eventueel specialistisch technisch (voor)onderzoek. Er zijn opbrengsten te verwachten uit de extra uit te geven ligplaatsvergunningen.

4. Efficiëntie - Nieuwe locaties voor ligplaatsen toevoegen.

Probleem: Beperkte beschikbare ruimte voor ligplaatsen.

Op dit moment is in de verordening openbaar water Heemstede vastgelegd op welke locaties geen ligplaatsvergunningen worden uitgegeven op basis van hun geschiktheid hiervoor. Dit beperkt de uitbreiding van het ligplaatsenaanbod.

Oplossing: Herijken geschiktheid ligplaatslocaties.

Door veranderde ruimtelijke factoren zou het kunnen dat er inmiddels een aantal van deze locaties wel geschikt (te maken) zijn voor het creëren van extra ligplaatsen. Een van de locaties waarvan nu al bekend is dat deze zeer waarschijnlijk geschikt te maken is, is het Ijsbaanpad. Naar schatting op basis van oeverlengte zouden daar circa 24 ligplaatsen gecreëerd kunnen worden.

Toegankelijke oever van de Bronsteevaart met daarnaast het vernieuwde Ijsbaanpad. (Foto: Geoweb)

Een groter aanbod van ligplaatsen verlicht de druk op de vraag ernaar. Ook geeft het een signaal naar inwoners dat er daadwerkelijk aan uitbreiding van het ligplaatsenbestand gehoor wordt gegeven. Daarnaast kan er gekeken worden of er locaties zijn die geschikt zijn voor kleinere ligplaatsen dan de gestandaardiseerde afmeting die we nu hebben.

Kanttekening

Het moet passen in het bestemmingsplan, in lijn liggen met de voorwaarden vanuit Rijnland, technisch haalbaar zijn en passen bij het aanzicht van de ruimte ter plekke.

Financieel

De inrichting en aanleg van de aanlegvoorzieningen brengen kosten met zich mee. Ook is aanvullend (technisch) haalbaarheidsonderzoek nodig. Uit de nieuw uit te geven vergunningen is opbrengst te verwachten.

5. Efficiëntie - Verdeling tussen algemeen belang en privébelang herzien.

Probleem: Beperking aantal openbare ligplaatsen en incompleet overzicht botenbestand.

Op dit moment is het in de Verordening openbaar water Heemstede dusdanig geregeld dat ligplaatsen aan privéoevers grenzend aan Heemsteeds water voorrang krijgen boven ligplaatsen in hetzelfde water, gelegen aan openbaar toegankelijk terrein indien de breedte van dat water het niet toelaat aan beide zijden ligplaats te nemen. Er ontstaan hierdoor mogelijk situaties waar het privébelang het aanbod aan ligplaatsen aan openbaar toegankelijk gebied beperkt. Op dit moment wordt er voor het gebruik van Heemsteeds water geen precario geheven aan mensen met een ligplaats aan privégrond (maar liggend in Heemsteeds water); zij mogen nu zonder vergunning ligplaats nemen. Er is hierdoor een incompleet overzicht van het botenbestand in de gemeente.

Oplossing: Een oplossing met behoud van privéligplaats

Door het algemene belang boven het privébelang te stellen kunnen er meer ligplaatsen aan openbaar toegankelijk terrein worden gecreëerd dan dat er aan privéoever worden ontnomen. Gedupeerden met een ligplaats aan privégrond krijgen een ligplaats toegewezen aan de openbaar toegankelijke zijde van het water en blijven dichtbij huis liggen, zij het niet meer aan eigen grond. Tijdelijk aanmeren voor op- en afstappen kan nog steeds aan eigen grond nadat de boot aan de overkant is opgehaald. Op verschillende locaties kan dit tot drie keer het aantal ligplaatsen opleveren aan de openbare kant als dat aan de privéoevers wordt ontnomen. Door voor ligplaatsen aan privégrond maar in Heemsteeds water vergunningen uit te geven ontstaat een beter inzicht van het botenbestand.

Kanttekening

Er is tegenstand te verwachten vanuit de mensen die nu een privéoever aan Heemsteeds water hebben over mogelijke gevolgen zoals praktische bezwaren omdat zij hun boot verder weg moeten leggen. Dit heeft juridische en praktische implicaties en daar is vervolgonderzoek voor nodig om uiteindelijke haalbaarheid te kunnen garanderen.

Financieel

Er zijn verwachte opbrengsten die voortkomen uit de vergunningen van de nieuwe ligplaatsen. Ook het invoeren van een vergunning en het heffen van precario op boten aan privégrond kan inkomsten genereren. Er zijn mogelijke kosten voor vervolgonderzoek.

6. Toegankelijkheid - Varen toegankelijker maken voor mensen met een fysieke beperking.

Probleem: Gebrek aan speciale op- en afstapplaatsen beperkt inclusiviteit.

In Heemstede zijn op dit moment geen op- en afstapplaatsen voor boten die extra toegankelijkheid bieden voor mensen met een fysieke beperking.

Oplossing: Aangepaste op- en afstapplaatsen creëren.

Door het creëren van op- en afstapplaatsen of (permanente) ligplaatsen die qua toegankelijkheid zowel aan de water- als aan de verkeerszijde geschikt zijn (gemaakt) voor mensen met een fysieke beperking, waarborgen we inclusiviteit in onze (vergrijzende) samenleving en maken we watersport toegankelijk voor een grotere groep.

Kanttekening

De locaties waar een opstapplaats gerealiseerd zou kunnen worden moeten aan veel voorwaarden voldoen. Aan alle zijden moeten er ruimte en mogelijkheden zijn om er een functioneel geschikte en bereikbare opstapplaats van te maken. Het zou kunnen dat geen of een beperkt aantal plekken aan de voorwaarden voldoen.

Financieel

Het aanpassen van de ligplaatsen en (technisch) vooronderzoek brengt kosten met zich mee. Voor een juiste raming is verder onderzoek nodig. Er is geen extra opbrengst te verwachten.

7. Duurzaamheid - Duurzaam varen in Heemstede mogelijk maken en stimuleren.

Probleem: Ontbreken van laadpunten remt ontwikkeling elektrisch varen

Het ontbreken van laadvoorzieningen voor elektrische boten in de huidige situatie verhindert dat een grote groep booteigenaars de stap naar elektrisch varen kan maken. Elektrisch varen blijft zonder laadvoorzieningen aan openbaar water voorbehouden aan mensen met een plek in de haven of met een privé-ligplaats met laadvoorziening.

Oplossing: Het aanbieden van elektrische laadpunten voor boten.

Het aanbieden van ligplaatsen met een laadpaal maakt het voor inwoners met een ligplaats aan openbaar toegankelijk terrein praktisch mogelijk om elektrisch te kunnen varen. Gemeentes Haarlem en Amsterdam voorzien al in zulke faciliteiten: Ligplaatsen met laadpunt waar gedurende de laadtijd of een bepaald aantal aaneengesloten uren ligplaats mag worden genomen ten doel de boot op te laden. Na die tijd moet het vaartuig de laad-ligplaats verlaten en mag deze pas na een vastgesteld aantal uren weer terugkeren om accu's te laden om beschikbaarheid voor alle belanghebbenden te waarborgen.

Laadpaal voor elektrische boten bij molen De Adriaan, Haarlem. (Foto: Jurriaan Hoefsmit)

Kanttekening

Omdat er op dit moment geen laadmogelijkheden zijn en mede daardoor weinig tot geen elektrische boten, wordt verwacht dat er initieel niet veel gebruik van gemaakt zal worden. Het kan relatief lang duren voordat elektrisch varen op gang komt vanwege de hoge aanschafkosten van een elektrisch aandrijfsysteem voor de huidige boot of de aanschaf van een nieuwe elektrische boot. Maar het aanbieden van laadmogelijkheden is een essentiële stap in het doorbreken van deze vicieuze cirkel.

Financieel

Het plaatsen van laadpunten brengt investeringskosten met zich mee. Er zou gezocht kunnen worden naar een commerciële partij die hierbij een rol zou kunnen vervullen. Op de plek waar een dergelijke laad-ligplaats gerealiseerd wordt, kan geen vaste ligplaats vergund worden waardoor daar ook geen inkomsten uit vergunning uit zullen voortkomen.